

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

15 maart 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUURBEHOUD EN RUIMTELIJKE ORDENING

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de windmolens in koppelingsgebieden

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bouwvergunningen voor landbouwbedrijven in 'het zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemmingen' op de Linkerscheldeoever te Beveren

Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening

Donderdag 15 maart 2001

VOORZITTER : De heer Jacques Timmermans

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.01 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Erik Matthijs tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de windmolens in koppelingsgebieden

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Matthijs tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de windmolens in koppelingsgebieden.

De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, door de beslissing van de Vlaamse regering van 28 oktober 1998 werd het begrip 'koppelingsgebied' ingevoerd als een bestemming op het gewestplan. Er werden twee mogelijke types van koppelingsgebied gedefinieerd : koppelingsgebieden K1 en K2. Een koppelingsgebied is uitsluitend bestemd voor activiteiten die een buffering en/of koppeling teweegbrengen ten opzichte van het omgevende gebied. Bestaande woningen kunnen er behouden blijven en mogen zelfs vervangen, verbouwd of uitgebreid worden. Nieuwbouw van woningen is niet toegelaten, tenzij voor dienstwoningen die bij de toegelaten andere functies horen.

Bestaande activiteiten, inclusief landbouwactiviteiten, kunnen behouden blijven en kunnen zelfs geïntegreerd worden in een actieve landschapsonwikkeling. Aanleg of inrichting van bestaande infrastructuur voor de ontsluiting van het omgevende gebied zijn niet toegelaten.

De Vlaamse regering kan bepalen dat, vooraleer in het gebied werken en handelingen worden uitge-

voerd, een bijzonder plan van aanleg wordt goedgekeurd waarin de stedenbouwkundige aanleg van het gebied en de bijbehorende voorschriften betreffende de aard en inplanting van gebouwen en nutsvoorzieningen en de terreinbezetting worden vastgesteld.

Het onderscheid tussen K1 en K2 situeert zich op het vlak van nieuwe inplantingen voor bepaalde functies. In koppelingsgebieden zijn nieuwe inplantingen toegelaten voor zover deze functies complementair zijn met activiteiten in de omliggende gebieden, niet meer dan 50 percent van de totale terreinoppervlakte bezetten en geen afbreuk doen aan de bufferende functie of aan de bestemming en/of de ruimtelijke kwaliteit van het omgevende gebied.

In K1-gebieden worden inplantingen voor recreatieve activiteiten, gemeenschaps- en nutsvoorzieningen genoemd. In K2-gebieden spreekt men over recreatieve activiteiten, dienstverlenende bedrijven, lokale ambachtelijke bedrijven, gemeenschaps- en nutsvoorzieningen.

De omzendbrief van 17 juli 2000 aangaande het afwegingskader en de randvoorwaarden voor de inplanting van winturbines stelt onder 4.1 dat winturbines en windturbineparken moeten worden beschouwd als een gemeenschapsvoorziening of nutsvoorziening. Deze omzendbrief gaat uit van duurzaam omspringen met de bestaande ruimte. De omzendbrief besluit onder meer dat windturbineparken kunnen worden opgericht in koppelingsgebieden.

Mijnheer de minister, worden andere vormen van energieopwekking zoals STEG-centrales, kolen-centrales, enzovoort ook beschouwd als gemeenschaps- of nutsvoorzieningen ? Zijn er andere criteria om de aanvaardbaarheid van energieopwekking in koppelingsgebieden te evalueren ? Zo ja, welke ? Hoe valt de inplanting van een windturbi-

Matthijs

ne te verantwoorden in een zone met bufferend karakter, gelet op de opvallende visuele verschijning van de installatie en de beperking van de mogelijkheid tot actieve landschapontwikkeling met bufferende doelstelling in de omgeving van de windmolen ?

Waar kunnen deze windmolens in de koppelingsgebieden worden ingeplant, aangezien aanleg of inrichting van bestaande infrastructuur voor ontsluiting vanuit het omgevende gebied uitgesloten is, woningen er behouden blijven en er voor windturbines een afstandsregel geldt tegenover bewoning ? Zal de Vlaamse regering voor de eventuele inplanting van een windturbine in een koppelingsgebied vooraf een bijzonder plan van aanleg eisen, waarin de stedenbouwkundige aanleg van het gebied en de bijbehorende voorschriften betreffende de aard en inplanting van gebouwen en nutsvoorzieningen en de terreinbezetting worden vastgesteld ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, er is nogal wat tijd verlopen eer we een omzendbrief hebben opgesteld met betrekking tot het afwegingskader en de randvoorwaarden inzake de inplanting van windturbines. De minister van Energie heeft de werkgroepen daartoe samengeroepen. Zoals zo dikwijls in Vlaanderen legt men de lasten op de schouders van het departement Ruimtelijke Ordening. Het departement moet dan maar zorgen voor een aangepast invulingskader van iets waaraan bij het tot stand komen van het KB van 1972 nooit werd gedacht en waarvoor de gewestplannen eigenlijk niet zijn gemaakt.

Door het decreet op de liberalisering van de elektriciteit en de randvoorwaarden die het Vlaams Gewest – terecht – heeft opgelegd, en waarbij men de principes van de groene energie heeft ingevoerd, moet men nu alle hens aan dek roepen om de wind op te vangen. Het afwegingskader dat we hebben aangenomen, is vrij stringent. De kabinetsmedewerker die de besprekingen heeft geleid, heeft op die manier getracht om wildgroei te voorkomen. Ondanks de omzendbrief moet elke aanvraag op zijn merites worden beoordeeld om potentieel gunstige liggingen te valoriseren.

Mijnheer Matthijs, u hebt een verrijkende vraag gesteld. Ik had nog nooit gehoord van koppelings-

gebieden in gewestplannen. We zijn op zoek gegaan en hebben de term teruggevonden in het gewestplan voor Gent en de Kanaalzone en voor Sint-Niklaas-Lokeren.

We veronderstellen dat uw vraag te maken heeft met de houding van Arohm-Oost-Vlaanderen met betrekking tot een dossier in Eeklo. De zaak doet me enigszins denken aan de problemen van de inplanting van mestverwerkingsinstallaties. Ook daar moeten we bijsturen om bepaalde bestemmingen mogelijk te maken. We zullen wat dat betreft wel de nodige zorgvuldigheid in acht nemen zonder aan de idee op zich afbreuk te doen.

Wat uw concrete vragen betreft, kan ik u antwoorden dat andere vormen van energieopwekking zoals elektriciteitscentrales eveneens worden beschouwd als gemeenschapsvoorzieningen of openbare nutsvoorzieningen. Of zij daarmee ook kunnen worden vergund in koppelingsgebieden is evenwel een andere zaak. In het stedenbouwkundig voorschrift voor koppelingsgebied type 1 en type 2 wordt immers duidelijk gesteld dat nieuwe inplantingen van gemeenschaps- en nutsvoorzieningen toegelaten zijn voor zover zij complementair zijn met de activiteiten in de omliggende gebieden, niet meer dan 50 percent van de totale terreinoppervlakte bezetten en geen afbreuk doen aan de bufferende functie of aan de bestemming en/of de ruimtelijke kwaliteit van het omgevende gebied.

Bij de toetsing van de aanvaardbaarheid van energieopwekking in koppelingsgebieden worden bijgevolg onder meer volgende elementen beoordeeld : de grootte van de installaties, de milieu- en ruimtelijke impact van de energieopwekking op de omliggende woonkern en de inpasbaarheid binnen de bufferende functie van het koppelingsgebied.

Het is in ieder geval weinig waarschijnlijk dat bijvoorbeeld een elektriciteitscentrale complementair is met en geen afbreuk doet aan de bestemming en de ruimtelijke kwaliteit van aangrenzende woonkernen. Per koppelingsgebied zal inderdaad moeten worden beoordeeld of de inplanting van een of meerdere windturbines verenigbaar is met de globale visie op de bufferfunctie van het betrokken koppelingsgebied. In de ene richting kan de gewenste aanleg van een schermbos of van geluidsen visuele bermwijzigingen veroorzaken in de windsnelheid en -stroom, zodat de attractiviteit van het koppelingsgebied voor de inplanting van windturbines ernstig vermindert. In de andere richting kan de inplanting van een windturbine in een koppelingsgebied de bufferende functie van het gebied verminderen als gevolg van de visuele en akoesti-

Van Mechelen

sche hinder voor een nabijgelegen woonkern. In delen van koppelingsgebieden – verderaf gelegen van woonkernen en waar geen ingrijpende bufferende maatregelen worden genomen – zou de inplanting van een windturbine wel kunnen passen binnen de globale visie op de bufferfunctie van het betrokken koppelingsgebied.

Indien zou blijken dat de inplanting van windturbines verenigbaar is met de globale visie op de bufferfunctie van het koppelingsgebied, moet daarnaast natuurlijk ook nog de toetsing aan de milieuoverwegingen worden uitgevoerd. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de in de omzendbrief opgenomen afstandsregels ten aanzien van woningen. Aangezien de meeste koppelingsgebieden aan woonkernen grenzen, is het weinig waarschijnlijk dat aan de afstandsregels kan worden voldaan. Naast het ruimtelijk aspect is er dus ook het milieuaspect.

Gelet op de reeds vermelde noodzaak van een globale visie op de bufferfunctie van het betrokken koppelingsgebied, is het aangewezen dat de inplanting van windturbines in een koppelingsgebied wordt voorafgegaan door de opmaak van een bijzonder plan van aanleg door de betrokken gemeente. De gemeente kan dus bepaalde zones aanduiden in het bijzonder plan van aanleg of in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. De gemeente beschikt dus over de mogelijkheid om planologisch ordenend op te treden.

Op dit principe lijkt een uitzondering te kunnen worden gemaakt als de inplanting van een of meerdere windturbines in koppelingsgebieden voortvloeit uit een globale visie op de inplanting van windturbines in de betrokken zeehavens, en als deze globale visie wordt onderschreven door de verschillende actoren in het strategisch planningsproces voor deze zeehaven. Op dit moment zijn we trouwens bezig met de versnelde afbakening van de zeehavengebieden. Het is mogelijk dat dit in het afbakeningsproces van een zeehavengebied mee in de visievorming wordt opgenomen. Nadien kan het dan bij het totstandkomen van het ruimtelijke uitvoeringsplan worden geïmplementeerd, zodat er een planologische aanpak is in het kader van het volledige zeehavengebied. Daarbij kan het dan gaan om Oostende, Gent, Zeebrugge of Antwerpen. Die processen zullen waarschijnlijk te lang duren voor een aantal concrete beslissingen, maar het zou minstens mee in de visievorming moeten worden opgenomen.

Het belangrijkste is dat we de principes toepassen van een billijke ruimtelijke afweging. Die moet ons in staat stellen om tot een visievorming te komen. Bij de buitendiensten is er wel enige koudwatervrees, maar ik vind het eigenlijk niet slecht dat men aanvankelijk op het centrale niveau tot een eenvormige visie probeert te komen. Dat kan dan gebeuren vanuit de administratie Ruimtelijke Ordening, in samenspraak met de cel Energiebeleid van de administratie Economie.

De voorzitter : De heer Matthijs heeft het woord.

De heer Erik Matthijs : Mijnheer de minister, ik begrijp dat er in de omzendbrief een strikt afweingskader naar voren wordt gebracht. Het is inderdaad zinloos om overal windmolens in te planten, want er moet ook rekening worden gehouden met het windplan. De antwoorden op mijn concrete vragen zijn genuanceerd, maar ook verhelderend. Ik dank u dus voor uw antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bouwvergunningen voor landbouwbedrijven in 'het zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemmingen' op de Linkerscheldeoever te Beveren

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, over de bouwvergunningen voor landbouwbedrijven in het zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemmingen op de Linkerscheldeoever te Beveren.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de landbouwers die op de Linkerscheldeoever wonen, hebben grote zorgen. Het budget voor de onteigeningen in 2001 is gevoelig opgetrokken. De aankopen in der minne en de onteigeningen gaan ondertussen geruisloos verder, en de landbouw ruimt plaats voor havenuitbreiding. De zowel door de vorige als door de huidige regering beloofde Grondbank is nog altijd niet operationeel

De Meyer

Enkele weken geleden heb ik minister Dua daarover ondervraagd. Ik heb haar toen ook gevraagd of landbouwers hun in het zeehavengebied met tijdelijk agrarische bestemming gelegen bedrijf kunnen aanpassen of moderniseren. Ik heb toen ook dezelfde formulering gebruikt : uitgeleefde stallen veranderen, vervangen, nieuwe loodsen bijbouwen, enzovoort.

Het antwoord van minister Dua was zeer duidelijk. Ik citeer : ‘Er bestaat de mogelijkheid voor landbouwers om hun bedrijf te moderniseren of aan te passen in het zeehavengebied type 3 en het zeehavengebied met tijdelijk agrarisch gebruik.’ Mijnheer de minister, ik heb haar toen ook gevraagd om daarover met u overleg te plegen. Ik hoop dat dit ondertussen is gebeurd.

Mijnheer de minister, kunt u bevestigen dat landbouwers die gevestigd zijn in de vermelde zones, effectief hun bestaande bedrijven mogen moderniseren en aanpassen ? Dit impliceert dus stallen veranderen, vervangen, een nieuwe loods bijbouwen, enzovoort. Uiteraard dient dit alles te gebeuren binnen de capaciteit van de verleende milieuvergunningen. Zijn er in die zin opdrachten gegeven aan uw administratie ?

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, in de aanvullende stedenbouwkundige voorschriften die horen bij het besluit van de Vlaamse regering van 8 september 2000 tot definitieve vaststelling van de herziening van het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren, worden de mogelijkheden voor bestaande landbouwbedrijven in het zeehavengebied type 3 rond Doel en het zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming duidelijk gestipuleerd.

In het zeehavengebied type 3 kunnen tot op de datum waarop een stedenbouwkundige vergunning wordt verleend voor een tweede getijdendok, renovatiewerken aan privé-eigendommen worden toegelaten. Tot renovatiewerken behoren beperkte verbouwingen en uitbreidingen van woningen en andere gebouwen. Nieuwbouw en het herbouwen van een bestaand gebouw kunnen echter niet worden toegestaan.

Het zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming heeft – in afwachting van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan dat ten vroegste kan

worden vastgesteld in 2007- een agrarische bestemming. In dit gebied zijn alle verbouwings- en uitbreidingswerken aan bestaande landbouwbedrijven mogelijk volgens de normale stedenbouwkundige en andere regels die betrekking hebben op het agrarisch gebied. Nieuwbouw en het herbouwen van gebouwen is evenwel niet toegestaan, evenmin als de inplanting van nieuwe landbouwbedrijven.

Samenvattend betekent dit dat in beide gebieden modernisering en aanpassingen in de vorm van verbouwings- en uitbreidingswerken mogelijk zijn. Werken zoals het vervangen – herbouwen dus – en het bouwen van nieuwe loodsen – nieuwbouw dus – zijn momenteel volgens de stedenbouwkundige voorschriften echter niet toegelaten. Ik ben ervan op de hoogte dat deze beperking in de werkgroep Leefbaarheid en Landbouw binnen het strategisch planningsproces voor de Waaslandhaven – in het bijzonder voor het zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming – als zeer streng worden ervaren.

Aangezien de verdere gefaseerde aansnijding van het zeehavengebied met tijdelijke agrarische bestemming in 2007 zal worden vastgelegd, werd er evenwel door de Vlaamse regering voor geopteerd tot op dit ogenblik geen totaal nieuwe gebouwen toe te staan. In het kader van de bedrijfsvoering is het mogelijk om renovatiewerken uit te voeren die men kan beschouwen als beperkte verbouwingen en uitbreidingen van woningen en andere gebouwen, dus ook van landbouwbedrijven. Nieuwbouw of het slopen en herbouwen van gebouwen laten we niet toe. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de inplanting van eventueel nieuwe landbouwbedrijven.

Dit beantwoordt perfect aan de beslissing van de Vlaamse regering en de implementatie van de leefbaarheidsstudie. Ik kan niet ontkennen dat er een zekere beperking is ten opzichte van meer dynamische projecten. We zijn nu in 2001. De discussie gaat over de besluitvorming in ten vroegste 2007. Het is niet verstandig nu vergunningen af te leveren voor constructies waarvan men niet de normale afschrijfduur kan garanderen.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos de Meyer : Mijnheer de minister, ik wil dit laatste punt even nuanceren. In de beslissing die de Vlaamse regering op 19 mei 2000 heeft genomen, heeft men inderdaad gesteld dat een bepaald gebied vanaf 2004 wordt onteigend en minstens tot 2007 de huidige bestemming behoudt. Het gebied waarover ik het heb, is veel ruimer. Zelfs indien de

De Meyer

havenuitbreiding in een vrij hoog tempo voortgaat, zullen bepaalde gebieden over 20 jaar nog steeds voor landbouw worden gebruikt. U kunt moeilijk op dit moment de normale bedrijfsvoering in die zone volledig blokkeren.

Ik kom even terug op de situatie van voor de nieuwe gewestplannen van de afgelopen maanden. Op het gewestplan had men enerzijds het havenuitbreidingsgebied en anderzijds het havenindustriegebied, gescheiden door de lijn-De Bondt. De huidige discussie heeft men ook 20 jaar geleden gevoerd. Ook toen stond Ruimtelijke Ordening een zeer stringente reglementering voor inzake de mogelijke aanpassing van de landbouwbedrijven. Geleidelijk aan heeft men de zaak versoepeld en toegestaan om de bestaande bedrijven binnen het kader van de bestaande milieuvergunning maximale kansen te geven om ze aan te passen. Het ging hierbij niet alleen om renovatie en verbouwing, maar ook om herbouw en nieuwbouw. Mijnheer de minister, u hebt gezegd dat renovatie en verbouwing kan, maar nieuwbouw en herbouw niet.

Ik heb de vraag om uitleg gesteld naar aanleiding van een concreet dossier in de gemeente Beveren. In de beschrijving lees ik dat het om een volwaardige uitbating gaat van een gemengd landbouwbedrijf. Noodgedwongen moet de uitbater een groot gedeelte van zijn materiaal buiten stallen. Om het materiaal te kunnen bergen en in de loods over eventueel tijdelijke opslagcapaciteit te beschikken voor stro en aardappelen, wil de aanvrager nu een loods oprichten.

Het is interessant even de adviezen van een aantal administraties te overlopen. Het college van burgemeester en schepenen bracht op 31 juli 2000 een gunstig advies uit. De afdeling Zeeschelde, die de ontwikkeling van de haven van zeer nabij volgt, bracht op 3 augustus 2000 eveneens een gunstig advies uit. De afdeling Natuur gaf op 4 oktober 2000 een gunstig advies. De afdeling Land deed dit op 19 oktober 2000 eveneens. De administraties, die de technische kant van het dossier zeer goed kennen, weten wat de wetgeving daaromtrent is en wat de ontwikkelingskansen van het gebied zijn, én voor de haven en de industrie, én voor de bestaande landbouwbedrijven. De ambtenaar van Ruimte-

lijke Ordening stelde, conform de door u geschetste regeling, dat nieuwbouw niet is toegestaan.

Mijnheer de minister, ik zou graag over enkele weken of maanden dit onderwerp met u opnieuw aansnijden. U hebt dan voldoende tijd om de zaak af te wegen en mogelijk de voorlopige besluitvorming bij te sturen. Ik zal het tijdstip van een volgende vraag vooraf met u bespreken.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer De Meyer, ik moet u ontgoochelen. Voor mij gelden tot op heden de bindende verordeningen die zijn opgenomen in het definitief plan tot gedeeltelijke wijziging van het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren, beter bekend als de tweede gewestplanwijziging die door de vorige regering op 1 juni 1999 werd opgestart.

Ik neem aan dat door een aantal administraties niet-bindende adviezen worden gegeven. Het spreekt voor zich dat de ambtenaar van de administratie Ruimtelijke Ordening gehouden is aan de wettelijke beoordeling op basis van de van kracht zijnde bepalingen van het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren. Tot nader order – en u weet wat ik daarmee bedoel – blijven ze van kracht.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer De Meyer : Mijnheer de minister, ik ken de technische kant van het dossier. Deze bepalingen werden opgesteld door deze regering. Ik vraag u niet een andere interpretatie te geven dan de huidige, ik vraag u alleen om eventuele ruimte te gebruiken om een aantal zaken bij te sturen. Mensen uit uw eigen partij vertellen hierover andere zaken dan wat u zegt.

Ik hebt getracht het dossier op een zo sereen mogelijke manier te behandelen. Als dit uw antwoord is, dan weet ik wat ik moet doen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.29 uur.*